

Vad är autism?

Autism är en utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning som visar sig i hur en person uppfattar omvärlden och samspelar och kommunicerar med andra.

Autistiskt syndrom, Aspergers syndrom, atypisk autism, autismliknande tillstånd och autismspektrumtillstånd är olika namn för autism. I den här texten använder vi ”autism” för alla autisttillstånd.

Tidigare skilde man på autistiskt syndrom och Aspergers syndrom utifrån personens intellektuella förmåga och språk-utveckling. Nu används oftast en övergripande autismdiagnos och istället anges tydligt om personen även har en intellektuell funktionsnedsättning (”utvecklingsstörning”), språkstörning eller någon annan funktionsnedsättning. Epilepsi och ADHD är exempel på sådant som ofta förekommer tillsammans med autism.

Individuella förutsättningar och behov kan skilja sig mycket åt mellan olika personer med autism. De gemensamma kärnsymtomen för autism delas in i två huvudgrupper:

- Varaktiga begränsningar i förmågan till social kommunikation och socialt samspel i flera olika sammanhang
- Begränsade, repetitiva mönster i beteende, intressen eller aktiviteter

Många har också över- eller underkänslighet för sinnesintryck som ljud, ljus, dofter och känsel. Sådan känslighet kan påverka vardagen mycket och är viktig att känna till och ta hänsyn till.

Symtom på autism ska finnas sedan tidig barndom, men behöver ibland inte vara tydligt märkbara förrän i skolan eller senare när förväntningar på social förmåga överstiger personens faktiska förmåga.

KOMMUNIKATION OCH SAMSPEL

Hos en del barn med autism utvecklas talet sent och ibland inte alls. Andra kan ha ett väl utvecklat tal. Även för den som har talat språk kan det vara svårt att använda språket ömsesidigt i sociala sammanhang. Det kan vara svårt att förstå språkets ”andemening” även för den som har stort ordförråd.

Det är vanligt med svårigheter att inleda och upprätthålla samtal, stereotyp tal, konkret och bokstavlig tolkning av språket och med att anpassa röststyrkan till situationen.

Många har också svårt att tolka och använda ögonkontakt, ansiktsuttryck, gester och kroppsspråk.

En del barn med autism visar inget intresse för att leka med andra jämnåriga barn och söker inte spontant efter att dela glädje och intressen med andra. En del barn med autism föredrar vuxnas sällskap.

På grund av bristande social inlevelseförmåga kan personer med autism ibland uppfattas som okänsliga eller socialt klumpiga, till exempel genom rättframma kommentarer om någons utseende eller genom att inte säga hej och hej då på ett förväntat sätt.

Med autism är det svårt att förstå ”osynliga” sociala regler och många är osäkra på om de sagt rätt saker eller om de pratat lagom länge. Raster, fester och andra tillfällen för socialt småprat är ofta svåra för personer med autism. En del skaffar sig med tiden strategier för att hantera sådana tillfällen, andra försöker så gott det går att undvika dem.

BETEENDEN, INTRESSEN OCH AKTIVITETER

Barn med autism leker ofta inte spontana låtsas- eller rollekar som andra barn. En del bryr sig inte om leksaker eller använder dem på annorlunda sätt, till exempel genom att rada upp dem eller snurra på dem.

Både barn och vuxna med autism, oavsett begåvning, språk och andra faktorer kan uppslukas av ensidiga intressen eller aktiviteter. Det kan vara glänsande papper, snurrande föremål, dataspel, matematik eller någonting helt annat. Det är det intensiva och detaljfokuserade intresset som är det gemensamma. Ofta märks sådana specialintressen redan i förskoleåldern.

Ett barn med autism kan till exempel lära sig massor av fakta om tåg och vilja veta allt om tågen, men utan att vara intresserad av att veta mer om sammanhangen där tågen finns. För en del blir sådana specialintressen senare i livet en ingång till föreningar, sociala kontakter och ibland arbete.

Många med autism har en mycket ojämn begåvningsprofil som inte alltid är lätt att upptäcka. Det kan leda till för höga eller för låga krav både från personen själv och från omgivningen. En del med autism är mycket rutinbundna och reagerar kraftigt på små förändringar som var man sitter eller i vilken turordning olika saker görs. En del har ensidiga stereotypa rörelsemönster.

UTREDNING

Barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning får idag ofta diagnos i tidig förskoleålder. För barn med autism och begåvning inom normalvariationen är det vanligare med diagnos i åldern 8 – 11 år, även om det väckts funderingar tidigare. Några får inte diagnos förrän som vuxna eller äldre, ibland efter många år av diffusa svårigheter och personligt lidande.

Vid utredning av såväl barn som vuxna gör man en noggrann genomgång av personens utveckling sedan tidig barndom. Det görs en bedömning av den aktuella situationen och av personens starka och svaga sidor. Detta ligger, tillsammans med ett flertal tester och ibland medicinska undersökningar, till grund för beslutet om autismdiagnos.

HABILITERING

Tidig diagnos, tidiga anpassade insatser och bra information till alla berörda är viktigt för att ge så bra förutsättningar för utveckling och självständighet som möjligt. Pedagogik, miljö och stöd behöver anpassas utifrån de individuella förutsättningarna. Hjälpmedel för kommunikation och tidsuppfattning kan behövas. Att genom till exempel appar, bilder eller skriven text få stöd till fungerande självständig kommunikation utifrån den egna nivån är viktigt för en god livskvalitet.

En del med autism kommer i vuxen ålder att ha fungerande strategier och sammanhang utan stödinsatser. Andra kommer att ha visst behov av stöd och ytterligare en del kommer att ha ett omfattande stödbehov genom hela livet. Med rätt stöd och omgivningens förståelse och acceptans står ett stödbehov inte i motsats till ett gott liv.

Jag vill bli medlem i Autism- och Aspergerförbundet!

.....
Namn

.....
Familjemedlem 1

.....
Familjemedlem 2

.....
Familjemedlem 3

.....
Familjemedlem 4

.....
Adress

.....
Ort

.....
E-post

.....
Telefonnummer

Jag har egen funktionsnedsättning och är född år.....

Jag är förälder till barn med..... född år.....

Jag är annan närstående

Jag är personal

Jag godkänner att mina personuppgifter behandlas enligt Autism- och Aspergerförbundets dataskyddspolicy.

Mer information om hur vi behandlar personuppgifter hittar du här: www.autism.se/dataskyddspolicy

**Skicka till:
Autism- och Aspergerförbundet
Bellmansgatan 30
118 47 Stockholm**

Vill du bli medlem i Autism- och Aspergerförbundet?

Autism- och Aspergerförbundet arbetar för att:

- sprida kunskap om autism och öka förståelsen för vad det innebär
- verka för anpassad undervisning, boende och sysselsättning
- skapa kontakt mellan personer med egen funktionsnedsättning, närstående och personal
- delta i det internationella arbetet
- följa och ge uppslag till forskning inom området

Ju fler vi är desto mer kraft blir det i vårt viktiga arbete. Anmäl därför gärna hela din familj. Det kostar 200-320 kronor per år samt 20-50 kronor per familjemedlem, beroende på vilket distrikt du tillhör.

Genom den distriktsförening du blir medlem i bjuds du in till aktiviteter som träffar, föreläsningar och läger. Som medlem får du förbundets medlemstidning fyra gånger om året.

Du blir medlem genom att fylla i och skicka in talongen i denna folder eller anmäla dig via formuläret "Bli medlem" på vår webbplats: www.autism.se

Bellmansgatan 30
118 47 Stockholm
Tel: 08-420 030 50
www.autism.se

Autism – Vad är det?

Om autism, Aspergers syndrom och andra autismliknande tillstånd

